

Streszczenie rozprawy doktorskiej „Wpływ korupcji na podstawowe zmienne makroekonomiczne na przykładzie państw europejskich”

Korupcja to istotne zjawisko gospodarcze wpływające na sytuację ekonomiczną państwa. Oddziałuje ona na funkcjonowanie przedsiębiorstw, regulacje prawne, jest jednym z nieetycznych zjawisk, które wpływa bezpośrednio lub pośrednio na niemal każdy aspekt życia społecznego i gospodarczego w państwie. W pracy korupcja jest rozumiana jako wykorzystanie stanowiska publicznego do prywatnego celu¹.

Problemem badawczym niniejszej pracy jest ocena wpływu korupcji na gospodarkę. Mimo dostępności licznych badań nad tą zależnością, ich wyniki nie wskazują na występowanie trwałych i jednakowych prawidłowości. Najczęściej w literaturze pojawiają się argumenty przemawiające za negatywnymi skutkami istnienia łapownictwa w gospodarce. Negatywny wpływ korupcji na gospodarkę jest zgodny z prawną klasyfikacją przekupstwa jako przestępstwa, które jest społecznie szkodliwe. Również ze względów moralnych łapownictwo jest nieuzasadnione, ponieważ stanowi nienależną prawnie zapłatę za dokonanie pewnych czynności lub ich zaniechanie. Jednak w literaturze pojawiły się teoretyczne uzasadnienia oraz badania empiryczne potwierdzające występowanie pozytywnych skutków przekupstwa m.in. na wzrost gospodarczy. Występowanie pozytywnych skutków przekupstwa nie jest sprzeczne z jednoczesnym negatywnym działaniem łapownictwa na gospodarkę, ponieważ zarazem możliwe jest wskazanie wad i zalet korupcji w obszarze jednego państwa. Skutki te mogą występować jednocześnie, przy czym w danej gospodarce mogą przeważać pozytywne lub negatywne konsekwencje. Z jednej strony poddaje to w wątpliwość wnioskowanie na podstawie badań, które wskazują na możliwość wystąpienia tylko pozytywnego lub tylko negatywnego wpływu łapownictwa na gospodarkę. Z drugiej strony możliwe jest, że badania potwierdzające jednoznacznie negatywny wpływ tego zjawiska na daną gospodarkę są właściwe, ponieważ w przypadku tej gospodarki nie występują pozytywne skutki lub mają one charakter marginalny. Rozważania dotyczące oddziaływania łapownictwa na gospodarkę nasuwają wiele wątpliwości, które do tej pory nie zostały w pełni wyjaśnione. Możliwość występowania jednocześnie pozytywnych i negatywnych skutków korupcji oraz utrzymujący się w państwach najbardziej rozwiniętych gospodarczo pewien niski poziom skorumpowania,

¹ Pope J. 1999, Rzetelność życia publicznego, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, s. 34.

skłania do rozważań nad zasadnością stosowania w modelach ekonometrycznych liniowej zależności między miernikiem korupcji a najważniejszymi zmiennymi makroekonomicznymi.

Przedmiotem przeprowadzanych badań będzie analiza długookresowego wpływu korupcji na wybrane zmienne makroekonomiczne. Celem pracy jest zbadanie wpływu miernika korupcji na wybrane zmienne makroekonomiczne na przykładzie rozwiniętych i rozwijających się państw europejskich.

W rozprawie weryfikowana jest następująca hipoteza główna:

H: Korupcja wpływa na podstawowe zmienne makroekonomiczne w sposób nieliniowy.

Hipoteza główna będzie weryfikowana przy pomocy hipotez cząstkowych:

H1: Korupcja wpływa na wzrost gospodarczy w sposób nieliniowy.

H2: Korupcja wpływa na stopę inwestycji w sposób nieliniowy.

H3: Korupcja wpływa na przedsiębiorczość w sposób nieliniowy.

Główna hipoteza badawcza wiąże się z różnym stopniem wpływu przekupstwa na wybrane zmienne makroekonomiczne uzależnionym od poziomu skorumpowania kraju. Ekonomiczne skutki łapownictwa mogą być inne na poszczególnych jej poziomach.

Struktura pracy jest następująca. Praca składa się ze wstępu, czterech rozdziałów oraz zakończenia. Pierwszy rozdział pod tytułem „Gospodarka i jej wzrost” zawiera krótkie wprowadzenie do teorii rozwoju i wzrostu gospodarczego. Przedstawiono w nim podstawowy model wzrostu gospodarczego oraz wymieniono najważniejsze jego determinanty. Wśród zmiennych wpływających na wzrost gospodarczy wyróżniono inwestycje i przedsiębiorczość, których wpływ na gospodarkę omówiono w sposób szczegółowy.

Drugi rozdział pod tytułem „Istota korupcji” stanowi wprowadzenie do złożonego tematu jakim jest korupcja. Zaprezentowano w nim przegląd definicji korupcji, jej typologię i główne przyczyny występowania. Determinanty przekupstwa przedstawiono w podziale na trzy kategorie: kulturowe, polityczne i ekonomiczne. Wskazano i omówiono najważniejsze miary łapownictwa, które były wykorzystywane w badaniach empirycznych w literaturze.

W trzecim rozdziale przedstawiono teorie wpływu przekupstwa na wybrane zmienne makroekonomiczne. Pozwoliło to na zaprezentowanie najważniejszych poglądów na temat oddziaływania łapownictwa na gospodarkę, które pojawiły się dotychczas w literaturze. Przedstawiono najważniejsze argumenty za pozytywnym jak i negatywnym wpływem korupcji na gospodarkę. Poruszono również temat optymalnego poziomu przekupstwa, który w ostatnich latach został zaprezentowany w literaturze. Teoretyczne argumenty za wpływem łapownictwa na gospodarkę zostały poparte przeglądem badań przeprowadzonych nad

wpływem korupcji na wybrane zmienne makroekonomiczne. Omówiono również funkcje, które mają właściwości pozwalające na stwierdzenie nieliniowej (parabolicznej) zależności między przekupstwem a wybranymi zmiennymi makroekonomicznymi.

Czwarty rozdział zawiera prezentację zmiennych użytych w badaniu. Przedstawiono metodologię przeprowadzonych badań i analizę statystyczną wybranych zmiennych. Najważniejszą część czwartego rozdziału stanowi badanie nad wpływem korupcji na wybrane zmienne makroekonomiczne oraz interpretacja uzyskanych wyników wraz z wnioskami. Na podstawie badań zweryfikowano główną hipotezę badawczą oraz hipotezy częściowe i wskazano na zależność między korupcją a wybranymi zmiennymi makroekonomicznymi, którą można opisać za pomocą funkcji nieliniowych.

Otrzymane wyniki stanowią uzupełnienie dotychczas przeprowadzonych badań. Stanowią również głos w dyskusji nad oddziaływaniem korupcji na gospodarkę, co może przełożyć się na skuteczność polityki antykorupcyjnej i gospodarczej rządów państw europejskich.

8.03.2021 r. Anna Pluskota